

PERSBERICHT van het EU-drugsagentschap in Lissabon

MEER DAN EEN HALF MILJOEN MENSEN IN EUROPA ONDERGAAT SUBSTITUTIETHERAPIE **Forse toename in hulpverlening voor opiaatverslaving, maar toegankelijkheid verschilt nog tussen de landen**

(24.11.2005 LISSABON) Het totaal aantal cliënten in substitutietherapie in Europa bedraagt nu meer dan een half miljoen, aldus het **EU-drugsagentschap (EWDD)** dat vandaag zijn **Jaarverslag 2005 over de stand van de drugsproblematiek in Europa** in Brussel presenteert.

Na een verzevenvoudiging in de afgelopen tien jaar, krijgen tegenwoordig minstens 530 000 cliënten in 28 landen substitutiemiddelen (**EU-25, Noorwegen, Bulgarije en Roemenië**), via gespecialiseerde centra of de huisarts. Geschat wordt dat een kwart tot de helft van de opiaatverslaafden in Europa momenteel een dergelijke behandeling ondergaat.

Volgens het verslag wisselt de beschikbaarheid van substitutiebehandelingen fors binnen Europa; de verschillen zijn met name groot tussen de voormalige **EU-15** en de **nieuwe en toekomstige lidstaten**. Volgens de vandaag gepresenteerde gegevens zijn de **10 nieuwe lidstaten, Bulgarije en Roemenië** slechts goed voor iets meer dan 1% van de cliënten in substitutietherapie in Europa.

Substitutiemiddelen hebben bewezen een verbeterend effect op de gezondheid van opiaatverslaafden te hebben. Ze kunnen ook een belangrijke rol spelen in het terugdringen van de verspreiding van HIV. Het gebrek aan behandelcapaciteit in een aantal **lidstaten** verdient daarom 'beslist meer aandacht' – zo wordt benadrukt in het verslag.

Buprenorfine – steeds vaker een gangbare therapeutische keuze

Methadon is in Europa het meest voorgeschreven middel voor de behandeling van opiaatverslaving; ongeveer 80% van degenen die met substitutiemiddelen behandeld worden, krijgt methadon (meer dan 90% in gespecialiseerde behandelcentra). In het jaarverslag wordt echter melding gemaakt van een groter aantal therapeutische mogelijkheden in de afgelopen jaren, waardoor behandelaars beter aan de behoeften van hun cliënten kunnen voldoen.

Bijzondere aandacht wordt besteed aan buprenorfine en het **EWDD** bericht dat 18 van de 28 landen dit middel gebruiken in substitutiebehandeling, hetgeen in toenemende mate een gangbare keuze is sinds halverwege de jaren 1990. Vandaag de dag krijgt bijna 20% van de cliënten in substitutietherapie buprenorfine (¹), al varieert het gebruik ervan aanzienlijk tussen de verschillende landen.

In **Tsjechië, Frankrijk, Finland en Zweden** bijvoorbeeld kreeg in 2003 meer dan 60% van de cliënten die met substitutiemiddelen behandeld werden buprenorfine, terwijl het gebruik van dit middel elders matig of zeer beperkt bleef.

Eind 2004 maakten alle landen van de voormalige **EU-15** melding van behandeling met buprenorfine, zowel bij langdurige opiaatsubstitutie als tijdens ontwenningkuren. Onder de **10 nieuwe EU-lidstaten** is buprenorfine

alleen in de **Republiek Tsjechië** gangbaar (zie hierboven), waar meer cliënten met dit middel behandeld worden dan met methadon.

Eventueel misbruik

De farmacologische werking en effecten van buprenorfine maken het een relatief onaantrekkelijk middel voor de zwarte markt, aldus het verslag. Desondanks is misbruik van buprenorfine mogelijk en door een aantal landen wordt bewijs geleverd van een niet-therapeutisch gebruik.

Wanneer buprenorfine gecombineerd wordt met andere middelen, zoals alcohol, benzodiazepinen, barbituraten en kalmerende middelen, kunnen ernstige interacties optreden, waaronder een overdosis. Er zijn evenwel nauwelijks sterfgevallen als gevolg van gebruik van het middel, mogelijk omdat het in relatief hoge doses getolereerd wordt.

Misbruik en verspreiding worden vooral gemeld daar waar het therapeutisch gebruik hoog is (b.v. **Frankrijk, Finland**) of waar men eenvoudig aan het middel kan komen via een doktersrecept of via apotheken. Met betrekking hiertoe onderstreept het verslag de noodzaak voor 'het verminderen van de verspreiding en het misbruik' van buprenorfine.

Behandeling voor andere drugsproblemen blijft beperkt

Ondanks de uitbreiding van substitutietherapieën voor opiaatverslaving blijft de behandeling voor andere soorten drugs beperkt, waarschuwt het **EWDD**.

'Behandelmogelijkheden voor cocaïneverslaafden lijken voorsnog slecht ontwikkeld' meldt het verslag en er is geen 'eenduidig Europees onderzoeksmateriaal beschikbaar dat als basis voor therapeutische interventies op dit gebied kan dienen'.

Evenzo bieden slechts enkele landen – **Denemarken, Duitsland, Griekenland, Frankrijk, Nederland, Oostenrijk en Zweden** – diensten die specifiek op problematische cannabisgebruikers zijn afgestemd, ondanks een toenemende vraag naar behandeling voor deze drug. Over het geheel genomen zijn gespecialiseerde behandelmogelijkheden door heel Europa onderontwikkeld en is er weinig inzicht in de behoeften van problematische cannabisgebruikers.

In een commentaar op de bevindingen zegt **Wolfgang Götz, directeur van het EWDD**: 'In de afgelopen tien jaar is het aanbod aan substitutiebehandelingen voor opiaatverslaafden in Europa enorm toegenomen. Dit kan zeker worden toegejuicht, maar we moeten ons realiseren dat verdere investeringen nodig zijn. We mogen niet vergeten dat het onze uiteindelijke doelstelling is te waarborgen dat behandelmogelijkheden toegankelijk zijn voor *iedereen* die deze nodig heeft, onafhankelijk van de plaats waar men woont en de drug die men gebruikt'.

Noten

Voor meer informatie over het *Jaarverslag 2005* en aanverwante producten, zie <http://annualreport.emcdda.eu.int>

(¹) Zie Speciale kwesties – Buprenorfine: behandeling, misbruik en verkrijgbaarheid op recept, figuur 4.